6. Zdroje a glosár

- 6.1 Zdroje
- 6.2 Glosár a kľúčové pojmy

6.1 Zdroje

Recenzované publikácie

Ali, R., Tang, O. Y., Connolly, I. D., Abdulrazeq, H. F., Mirza, F. N., Lim, R. K., Johnston, B. R., Groff, M. W., Williamson, T., Svokos, K., Libby, T. J., Shin, J. H., Gokaslan, Z. L., Doberstein, C. E., Zou, J., & Asaad, W. F. (2024). Demographic representation in 3 leading artificial intelligence text-to-image generators. *JAMA Surgery, 159*(1), 87–95. https://doi.org/10.1001/jamasurg.2023.5695

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom’s taxonomy of educational objectives. Longman.

Autenrieth, D., & Schluchter, J.-R. (2026). Künstliche Intelligenz und inklusive Bildung: Empirische Perspektiven auf Einstellungen und Nutzungsmuster von Lehrkräften [Artificial intelligence and inclusive education: Empirical perspectives on teachers' attitudes and usage patterns]. *Medienimpulse, 64*(1). https://doi.org/10.21243/mi-01-26-24

Barnes, M., & Tour, E. (2026). Teachers' use of generative AI: A 'dirty little secret'? *Language and Education, 40*(1), 24–39. https://doi.org/10.1080/09500782.2025.2485935

Bastani, H., Bastani, O., Sungu, A., Ge, H., Kabakcı, Ö., & Mariman, R. (2025). Generative AI without guardrails can harm learning: Evidence from high school mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 122*(26), Article e2422633122. https://doi.org/10.1073/pnas.2422633122

BEKIARIDIS, G. (author) and ATTWELL, G. (ed.), Supplement to the DigCompEDU Framework: Outlining the Skills and Competences of Educators Related to AI in Education, AI Pioneers – Work Package 3, Erasmus+ Programme, European Union, 2024. Available at: https://aipioneers.org/wp-content/uploads/2024/01/WP3_Supplement_to_the_DigCompEDU_English.pdf

BLOOM, B.S. (ed.), ENGELHART, M.D., FURST, E.J., HILL, W.H. and KRATHWOHL, D.R., Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain, David McKay Company, New York, 1956.

Buçinca, Z., Malaya, M. B., & Gajos, K. Z. (2021). To trust or to think: Cognitive forcing functions can reduce overreliance on AI in AI-assisted decision-making. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction, 5*(CSCW1), Article 188. https://doi.org/10.1145/3449287

Dier, M. (2025). KI-Kompetenzprofile von Lehrkräften an beruflichen Schulen: Vom Wissen zum didaktischen Handeln [AI competence profiles of vocational school teachers: From knowledge to didactic action]. *Journal of Technical Education, 13*(2), 66–85.

https://doi.org/10.48513/joted.v13i2.328

Dong, Y. (2026). Generative AI technologies and educational outcomes: A comprehensive meta-analysis comparing traditional and AI-driven approaches. *Humanities and Social Sciences Communications, 13*(1), Article 559. https://doi.org/10.1057/s41599-026-06903-y

Farrokhnia, M., Latifi, S., Papadopoulos, P. M., Hogenkamp, L., Gijlers, H., Khosravi, H., & Noroozi, O. (2026). Generative AI offers more, but students revise less: Comparing the effects of teacher and AI feedback on student essay revisions. *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 23*(1), Article 6. https://doi.org/10.1186/s41239-026-00579-9

Fleckenstein, J., Liebenow, L. W., & Meyer, J. (2023). Automated feedback and writing: A multi-level meta-analysis of effects on students' performance. *Frontiers in Artificial Intelligence, 6*, Article 1162454. https://doi.org/10.3389/frai.2023.1162454

Jaggy, A.-K., Jansen, T., Fütterer, T., & Trautwein, U. (2026). Almighty ChatGPT? Development of gifted secondary school students' AI (mis)conceptions. *Journal of Educational Psychology*. Advance online publication. https://doi.org/10.1037/edu0001063

Kestin, G., Miller, K., Klales, A., Milbourne, T., & Ponti, G. (2025). AI tutoring outperforms in-class active learning: An RCT introducing a novel research-based design in an authentic educational setting. *Scientific Reports, 15*(1), Article 17458. https://doi.org/10.1038/s41598-025-97652-6

Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom’s taxonomy: An overview. Theory Into Practice, 41(4), 212–218.

Lee, V. R., Pope, D., Miles, S., & Zárate, R. C. (2024). Cheating in the age of generative AI: A high school survey study of cheating behaviors before and after the release of ChatGPT. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 7*, Article 100253. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2024.100253

Liang, W., Yuksekgonul, M., Mao, Y., Wu, E., & Zou, J. (2023). GPT detectors are biased against non-native English writers. *Patterns, 4*(7), Article 100779. https://doi.org/10.1016/j.patter.2023.100779

Liu, B., Zhang, W., & Wang, F. (2026). Can generative artificial intelligence effectively enhance students' mathematics learning outcomes? A meta-analysis of empirical studies from 2023 to 2025. *Education Sciences, 16*(1), Article 140. https://doi.org/10.3390/educsci16010140

Maršálek, R., & Teplá, M. (2026). "Is AI inevitable?" Development of attitudes and practices of Czech teachers between 2023 and 2025. *Education Sciences, 16*(2), Article 335. https://doi.org/10.3390/educsci16020335

MIAO, F. and CUKUROVA, M., AI Competency Framework for Teachers, UNESCO, 2024. ISBN 978-92-3-100707-1. DOI: https://doi.org/10.54675/ZJTE2084

REDECKER, C., European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu, PUNIE, Y. (ed.), EUR 28775 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2017. ISBN 978-92-79-73494-6 (pdf). DOI: https://doi.org/10.2760/159770. JRC107466.

Rind, I. A. (2026). Conceptualizing the impact of AI on teacher knowledge and expertise: A cognitive load perspective. *Education Sciences, 16*(1), Article 57. https://doi.org/10.3390/educsci16010057

Romeo, G., & Conti, D. (2026). Exploring automation bias in human–AI collaboration: A review and implications for explainable AI. *AI & Society, 41*, 259–278. https://doi.org/10.1007/s00146-025-02422-7

Rowe, J., Klimaszewski, M., Guillou, L., Vallor, S., & Birch, A. (2025). EuroGEST: Investigating gender stereotypes in multilingual language models. In *Proceedings of the 2025 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing* (pp. 32074–32096). Association for Computational Linguistics. https://doi.org/10.18653/v1/2025.emnlp-main.1632

Scarfe, P., Watcham, K., Clarke, A., & Roesch, E. (2024). A real-world test of artificial intelligence infiltration of a university examinations system: A "Turing Test" case study. *PLOS ONE, 19*(6), Article e0305354. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0305354

Schemmer, M., Kühl, N., Benz, C., Bartos, A., & Satzger, G. (2023). Appropriate reliance on AI advice: Conceptualization and the effect of explanations. In *Proceedings of the 28th International Conference on Intelligent User Interfaces* (pp. 410–422). Association for Computing Machinery. https://doi.org/10.1145/3581641.3584066

Tian, Z., Liu, A., Esbenshade, L., Sarkar, S., Zhang, Z., He, K., & Sun, M. (2025). Implementation considerations for automated AI grading of student work. In J. Wilson, C. Ormerod, & M. Beiting Parrish (Eds.), *Proceedings of the Artificial Intelligence in Measurement and Education Conference (AIME-Con): Full papers* (pp. 9–20). National Council on Measurement in Education. https://aclanthology.org/2025.aimecon-main.2/

Vartiainen, H., Kahila, J., Tedre, M., López-Pernas, S., & Pope, N. (2025). Enhancing children's understanding of algorithmic biases in and with text-to-image generative AI. *New Media & Society, 27*(9), 5342–5368. https://doi.org/10.1177/14614448241252820

Wang, J., & Fan, W. (2025). RETRACTED ARTICLE: The effect of ChatGPT on students' learning performance, learning perception, and higher-order thinking: Insights from a meta-analysis. *Humanities and Social Sciences Communications, 12*(1), Article 621. https://doi.org/10.1057/s41599-025-04787-y

Wang, J., & Fan, W. (2026). Retraction note: The effect of ChatGPT on students' learning performance, learning perception, and higher-order thinking: Insights from a meta-analysis. *Humanities and Social Sciences Communications, 13*(1), Article 528.

https://doi.org/10.1057/s41599-026-07310-z

Weinmann, H., Messingschlager, T. V., & Appel, M. (2026). Gender bias in text-to-image generative artificial intelligence: Neglect and stereotypical presentations across three popular platforms. *New Media & Society*. Advance online publication. https://doi.org/10.1177/14614448261435197

Wu, X., Zhu, P., Zhang, J., Yin, M., & Wang, Y. (2026). ChatGPT's impact on student learning outcomes: A meta-analysis of 35 experimental studies. *Humanities and Social Sciences Communications, 13*(1), Article 684. https://doi.org/10.1057/s41599-026-07019-z

Yan, D., & Zhang, S. (2024). L2 writer engagement with automated written corrective feedback provided by ChatGPT. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*, Article 1086. https://doi.org/10.1057/s41599-024-03543-y

Yeo, G. H., & Lansford, J. E. (2025). Effects of artificial intelligence on educational functioning: A review and meta-analysis. *Educational Psychology Review, 37*(4), Article 110. https://doi.org/10.1007/s10648-025-10085-5

Yi, L., Liu, D., Jiang, T., & Xian, Y. (2025). The effectiveness of AI on K-12 students' mathematics learning: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Science and Mathematics Education, 23*(4), 1105–1126. https://doi.org/10.1007/s10763-024-10499-7

Yu, H., & Xie, Q. (2025). Generative AI vs. teachers: Feedback quality, feedback uptake, and revision. *Language Teaching Research Quarterly, 47*, 113–137. https://doi.org/10.32038/ltrq.2025.47.07

Zhang, L., Carter, R. A., Jr., Liu, Y., & Peng, P. (2026). Let's CHAT about artificial intelligence for students with disabilities: A systematic literature review and meta-analysis. *Review of Educational Research, 96*(1), 215–257. https://doi.org/10.3102/00346543241293424

Preprinty, pracovné dokumenty a výskumné správy

Campos, C., & Singleton, J. D. (2026). *AI diffusion gaps: Unequal integration of AI across K-12 schools* (NBER Working Paper No. 35347). National Bureau of Economic Research. https://doi.org/10.3386/w35347

Cruces, G., Fernández Meijide, D., Galiani, S., Gálvez, R. H., & Lombardi, M. (2026). *Does generative AI narrow education-based productivity gaps? Evidence from a randomized experiment* (NBER Working Paper No. 34851; rev. October 2026). National Bureau of Economic Research. https://doi.org/10.3386/w34851

Kalai, A. T., Nachum, O., Vempala, S. S., & Zhang, E. (2025). *Why language models hallucinate* (arXiv:2509.04664v1) [Preprint]. arXiv. https://arxiv.org/abs/2509.04664

Lehmann, M., Cornelius, P. B., & Sting, F. J. (2025). *AI meets the classroom: When do large language models harm learning?* (arXiv:2409.09047v2) [Preprint]. arXiv. https://arxiv.org/abs/2409.09047

Lodge, J. M., & Loble, L. (2026). *Artificial intelligence, cognitive offloading and implications for education* [Report]. Australian Network for Quality Digital Education; University of Technology Sydney. https://doi.org/10.71741/4pyxmbnjaq.31302475

Maier, S., Gunzenhäuser, M., Schweisthal, J., Schneider, M., & Feuerriegel, S. (2026). *A meta-analysis of the effect of generative AI on productivity and learning in programming* (arXiv:2605.04779v1) [Preprint]. arXiv. https://arxiv.org/abs/2605.04779

Shao, J., Wu, Q., Zhang, H., Sun, S., & Zhuang, J. (2026). *Mitigating scaffolding collapse in Socratic tutors via representation alignment* (arXiv:2607.19371v1) [Preprint]. arXiv. https://arxiv.org/abs/2607.19371

Paris, A., Labetoulle, A., Bezjak, S., Butler, D., Cardoso-Leite, P., Chesné, J.-F., Kirsch, C., Mori, S., Nardi, A., Nencioni, P., Niewint, J., Rossi, F., Storai, F., Toci, V., & Mirazchiyski, P. V. (2023). *Comparative European evaluation report* (AI4T – Artificial Intelligence for and by Teachers, Deliverable D3.3). Cnesco-Cnam; France Éducation international. https://cnesco.fr/wp-content/uploads/2024/05/AI4T_WP3_D3.3_Comparative-European-Evaluation-Report.pdf

Roy, P., Poet, H., Staunton, R., Aston, K., & Thomas, D. (2024). *ChatGPT in lesson preparation: A Teacher Choices Trial* [Evaluation report]. National Foundation for Educational Research; Education Endowment Foundation; The Hg Foundation. https://www.nfer.ac.uk/publications/chatgpt-in-lesson-preparation-a-teacher-choices-trial/

Staksrud, E., Mascheroni, G., Milosevic, T., Ní Bhroin, N., Ólafsson, K., Şengül-İnal, G., & Stoilova, M. (2026). *European children's use and understanding of generative AI: EU Kids Online 2026* (EU Kids Online Reports No. 1). London School of Economics and Political Science. https://doi.org/10.21953/researchonline.lse.ac.uk.00137132

Štatistiky a správy organizácií

Miao, F., & Cukurova, M. (2024). *AI competency framework for teachers*. UNESCO. https://doi.org/10.54675/ZJTE2084

OECD. (2025). *Results from TALIS 2024: The state of teaching*. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/90df6235-en

OECD. (2026). *OECD digital education outlook 2026: Exploring effective uses of generative AI in education*. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/062a7394-en

UNESCO. (2023). *Global education monitoring report 2023: Technology in education – A tool on whose terms?* https://doi.org/10.54676/UZQV8501

Prieskumy a správy nadácií, mimovládnych organizácií ...

Bellio, N., & Kayser-Bril, N. (2024, March 4). *Wie Bildgeneratoren die Welt zeigen: Stereotypen statt Vielfalt* [How image generators show the world: Stereotypes instead of diversity]. AlgorithmWatch. https://algorithmwatch.org/de/bildgeneratoren-stereotypen/

Human Rights Watch. (2022, May 25). "*How dare they peep into my private life?*": *Children's rights violations by governments that endorsed online learning during the Covid-19 pandemic*. https://www.hrw.org/report/2022/05/25/how-dare-they-peep-my-private-life/childrens-rights-violations-governments

Latham, K., & Montacute, R. (2025, July). *Artificial advantage? AI in the classroom and the inequality gap*. The Sutton Trust. https://www.suttontrust.com/wp-content/uploads/2025/07/Artificial-advantage.pdf

Medienpädagogischer Forschungsverbund Südwest. (2024). *JIM-Studie 2024. Jugend, Information, Medien: Basisuntersuchung zum Medienumgang 12- bis 19-Jähriger* [JIM study 2024: Youth, information, media]. https://mpfs.de/studie/jim-studie-2024/

Michel, L. P., & Goertz, L. (2025). *mmb-Trendmonitor 2024/2025. Weiterbildung und digitales Lernen heute und in drei Jahren* [mmb trend monitor 2024/2025: Continuing education and digital learning today and in three years] (Results of the 19th mmb Learning Delphi). mmb Institut. https://www.mmb-institut.de/wp-content/uploads/mmb-Trendmonitor_2024-2025.pdf

Robert Bosch Stiftung. (2026). *Deutsches Schulbarometer 2026: Befragung Lehrkräfte* [German School Barometer 2026: Teacher survey] (Survey conducted by forsa). https://www.bosch-stiftung.de/sites/default/files/documents/2026-06/RBSG_Deutsches_Schulbarometer_Lehrkr%C3%A4fte_2026.pdf

Trucano, M. (2023, July 10). *AI and the next digital divide in education*. Brookings Institution. https://www.brookings.edu/articles/ai-and-the-next-digital-divide-in-education/

Vodafone Stiftung Deutschland. (2024, March). *Pioniere des Wandels: Wie Schüler:innen KI im Unterricht nutzen möchten* [Pioneers of change: How students want to use AI in the classroom]

(Survey conducted by infratest dimap). https://www.vodafone-stiftung.de/pioniere-des-wandels/

Walton Family Foundation, & Gallup. (2025, June). *Teaching for tomorrow: Unlocking six weeks a year with AI*. https://news.gallup.com/poll/691967/three-teachers-weekly-saving-six-weeks-year.aspx

Inštitucionálne dokumenty

Børne- og Undervisningsministeriet, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. (2025, August 22). *Forsøg med prøverne i engelsk A (stx)* [Trial of the English A examinations (stx)] (Case 25/23313). https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/gym/pdf25/aug/250822-forsoeg-med-proeverne-i-engelsk-a--stx-.pdf

Commission nationale de l'informatique et des libertés. (2025, June 20). *Enseignant : comment utiliser un système d'IA dans le respect du RGPD ?* [Teachers: How to use an AI system in compliance with the GDPR]. https://www.cnil.fr/fr/enseignant-usage-systeme-ia

Department of Education Northern Ireland. (2026, May 6). *Givan announces roll-out of AI tools and training for Northern Ireland teachers* [Press release]. https://www.education-ni.gov.uk/news/givan-announces-roll-out-ai-tools-and-training-northern-ireland-teachers

Der Hamburgische Beauftragte für Datenschutz und Informationsfreiheit. (2023, November 13). *Checkliste zum Einsatz LLM-basierter Chatbots* [Checklist for the use of LLM-based chatbots]. https://datenschutz-hamburg.de/fileadmin/user_upload/HmbBfDI/Datenschutz/Informationen/20231113_Checkliste_LLM_Chatbots_DE.pdf

European Commission. (2026, September 7). *Market surveillance authorities under the AI Act*. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/market-surveillance-authorities-under-ai-act

FWU Institut für Film und Bild in Wissenschaft und Unterricht. (n.d.). *AIS.chat (vormals telli)*. Retrieved October 16, 2026, from https://fwu.de/ais-chat/

Haridus- ja Teadusministeerium. (2026, March 8). *Europe's top PISA performer showcases AI Leap programme as global summit opens in Tallinn* [Press release]. https://www.hm.ee/en/news/europes-top-pisa-performer-showcases-ai-leap-programme-global-summit-opens-tallinn

Joint Council for Qualifications. (2025). *AI use in assessments: Protecting the integrity of qualifications* (Effective from 30 April 2025). https://www.jcq.org.uk/exams-office/malpractice/artificial-intelligence/

Kennisnet. (2026, January 15). *Toetsing en generatieve AI in het voortgezet onderwijs* [Assessment and generative AI in secondary education] (updated April 28, 2026). https://www.kennisnet.nl/

Konferenz der unabhängigen Datenschutzaufsichtsbehörden des Bundes und der Länder. (2024, May 6). *Orientierungshilfe: Künstliche Intelligenz und Datenschutz* [Guidance: Artificial intelligence and data protection] (Version 1.0). https://www.datenschutzkonferenz-online.de/media/oh/20240506_DSK_Orientierungshilfe_KI_und_Datenschutz.pdf

Kultusministerkonferenz. (2024, October 10). *Handlungsempfehlung für die Bildungsverwaltung zum Umgang mit Künstlicher Intelligenz in schulischen Bildungsprozessen* [Recommendation for education administrations on artificial intelligence in school education] (Resolution of the Bildungsministerkonferenz; rev. ed. March 2025). https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/veroeffentlichungen_beschluesse/2024/2024_10_10-Handlungsempfehlung-KI.pdf

Ministère de l'Éducation nationale. (2025, June 13). *Cadre d'usage de l'IA en éducation* [Framework for the use of AI in education]. https://www.education.gouv.fr/cadre-d-usage-de-l-ia-en-education-450647

Ministère de l'Éducation nationale. (2026, February). *M.I.A. Seconde, une approche personnalisée de la remédiation en français et en mathématiques* [M.I.A. Seconde: A personalised approach to remediation in French and mathematics]. Éduscol. https://eduscol.education.gouv.fr/6693/mia-seconde-une-approche-personnalisee-de-la-remediation-en-francais-et-en-mathematiques

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky. (2026, January 15). *20-tisíc licencií ChatGPT Edu podporí rozvoj digitálnych zručností budúcich učiteľov* [20,000 ChatGPT Edu licences will support future teachers' digital skills] [Press release]. https://www.minedu.sk/20-tisic-licencii-chatgpt-edu-podpori-rozvoj-digitalnych-zrucnosti-buducich-ucitelov/

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky. (2026, May 12). *Ministerstvo chce do konca roka sprístupniť AI nástroje pre všetkých učiteľov na Slovensku* [The ministry wants to make AI tools available to all teachers in Slovakia by the end of the year] [Press release]. https://www.minedu.sk/ministerstvo-chce-do-konca-roka-spristupnit-ai-nastroje-pre-vsetkych-ucitelov-na-slovensku/

Ministerium für Schule und Bildung des Landes Nordrhein-Westfalen. (n.d.). *Dienstanweisung für die automatisierte Verarbeitung von personenbezogenen Daten in der Schule* (BASS 10-41 Nr. 4). Retrieved October 16, 2026, from https://bass.schule.nrw/17585.htm

Bayerisches Staatsministerium für Unterricht und Kultus. (n.d.). *Private Endgeräte im Dienstgebrauch* [Private devices for official use]. Retrieved October 16, 2026, from https://www.km.bayern.de/gestalten/digitalisierung/datensicherheit/private-endgeraete-im-

dienstgebrauch

Office of Qualifications and Examinations Regulation. (2026, March). *SLT briefing pack: AI and coursework integrity* (Version 2.5). https://www.gov.uk/government/organisations/ofqual

Scheiter, K., Bauer, E., Omarchevska, Y., Schumacher, C., & Sailer, M. (2025). *Künstliche Intelligenz in der Schule: Eine Handreichung zum Stand in Wissenschaft und Praxis* [Artificial intelligence in schools: A guide to the state of research and practice]. Bundesministerium für Bildung, Familie, Senioren, Frauen und Jugend. https://www.empirische-bildungsforschung-bmbfsfj.de/img/KI_Review.pdf

Statsministerens kontor, & Kunnskapsdepartementet. (2026, June 19). *Ny nasjonal anbefaling: Kunstig intelligens skal i all hovedsak ikke brukes i barneskolen* [New national recommendation: AI should as a rule not be used in primary school] [Press release]. https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kunstig-intelligens-skal-i-all-hovedsak-ikke-brukes-i-barneskolen/id3166807/

SURF. (2026, May 27). *Privacy risks Microsoft 365 Copilot remain 'orange' despite improvements*. https://www.surf.nl/en/news/privacy-risks-microsoft-365-copilot-remain-orange-despite-improvements

Transport for London. (2022, March). *The Knowledge of London: An introduction to learning the Knowledge of London and the examination process*. https://foi.tfl.gov.uk/FOI-0355-2425/Introduction%20to%20Knowledge%20Booklet%20(March%202022).pdf

Vanderbilt University, Brightspace Support. (2023, August 16). *Guidance on AI detection and why we're disabling Turnitin's AI detector*. https://www.vanderbilt.edu/brightspace/2023/08/16/guidance-on-ai-detection-and-why-were-disabling-turnitins-ai-detector/

Verband Bildungsmedien. (n.d.). *Urheberrecht und KI* [Copyright and AI]. Schulbuchkopie.de. Retrieved October 16, 2026, from https://www.schulbuchkopie.de/index.php/urheberrecht-und-ki

ZHAW Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften. (2026). *Verwendung generativer KI-Systeme bei Leistungsnachweisen* [Use of generative AI systems in assessments] (Richtlinie Z-RL, Version 4.0.0). https://gpmpublic.zhaw.ch/GPMDocProdDPublic/Vorgabedokumente_ZHAW/Z_RL_Richtlinie_KI_bei_Leistungsnachweisen.pdf

Tlačové zdroje

AI Leap Foundation. (n.d.). *AI Leap (TI-Hüpe)*. Retrieved October 16, 2026, from https://tihupe.ee/en

Depue, W. (2023, November 6). *What's new with DALL·E 3?* OpenAI Cookbook. https://developers.openai.com/cookbook/articles/what_is_new_with_dalle_3

EvidenceB. (2022, November 30). *EvidenceB et Docaposte remportent le marché public pour offrir un service de remédiation en français et en mathématiques pour tous les nouveaux lycéens de France* [Press release]. https://evidenceb.fr/evidenceb-et-docaposte-remportent-le-marche-public/

OpenAI. (2022, July 18). *Reducing bias and improving safety in DALL·E 2*. https://openai.com/index/reducing-bias-and-improving-safety-in-dall-e-2

Raghavan, P. (2024, February 23). *Gemini image generation got it wrong. We'll do better.* The Keyword (Google). https://blog.google/products/gemini/gemini-image-generation-issue/

Legislatíva

Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation), OJ L 119, 4.5.2016, p. 1. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng

Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act), OJ L, 2024/1689, 12.7.2024. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng — konsolidované znenie z 27. júla 2026: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02024R1689-20260727

Regulation (EU) 2026/1744 of the European Parliament and of the Council of 8 July 2026 amending Regulations (EU) 2024/1689, (EU) 2018/1139 and (EU) 2023/1230 as regards the simplification of the implementation of harmonised rules on artificial intelligence (Digital Omnibus on AI), OJ L, 2026/1744, 24.7.2026 (in force 27 July 2026; corrigendum 29 September 2026). https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2026/1744/oj/eng

Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz – UrhG) [German Copyright Act], §§ 2, 16, 44a, 44b, 60a, 97. https://www.gesetze-im-internet.de/urhg/

Schulgesetz für Baden-Württemberg (SchG), § 115b. https://www.landesrecht-bw.de/

Bayerisches Hochschulinnovationsgesetz (BayHIG), as amended by the Act of 8 May 2026 (GVBl. p. 208). https://www.gesetze-bayern.de/

Súdne rozhodnutia

Verwaltungsgericht Hamburg, Beschluss vom 15. Dezember 2025, 2 E 8786/25 (interim relief, § 123 VwGO; not final).

https://justiz.hamburg.de/resource/blob/1128534/4a02d061e1d2a47e4ff1449241831117/2-e-8786-25-beschluss-vom-15-12-25-data.pdf

Verwaltungsgericht Kassel, Urteile vom 25. Februar 2026, 7 K 2134/24.KS und 7 K 2515/25.KS (appeal admitted; not final). Press release No. 1/2026 of 26 February 2026.

https://verwaltungsgerichtsbarkeit.hessen.de/presse/unzulaessige-nutzung-kuenstlicher-intelligenz-bei-studentischen-pruefungsleistungen

Landgericht München I, Urteil vom 11. November 2025, 42 O 14139/24 (GEMA v. OpenAI; appeal pending before the OLG München).

Raad van State (Afdeling bestuursrechtspraak), uitspraak van 30 juli 2025, 202501708/1/A2, ECLI:NL:RVS:2025:3585. https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RVS:2025:3585

Tribunal administratif de Paris, ordonnance du 12 février 2026, n° 2600972 (référé).

Kammarrätten i Göteborg, dom den 14 juli 2023, mål nr 4285-23. Reported in Processrätt (2023, November 4), https://processratt.se/kammarratten-i-goteborg-upphaver-disciplinnamndens-beslut-om-fusk-med-ai-verktyg/

6.2 Glosár a kľúčové pojmy

Pojem	Synonymá	Definícia
A		
Adaptívna vzdelávacia platforma	angl. adaptive learning platform	Platforma, ktorá prispôsobuje obsah, tempo alebo vzdelávaciu cestu jednotlivému žiakovi.
Adaptívny softvér na precvičovanie	angl. adaptive practice software	Softvér na precvičovanie, ktorý sa v školách už používa a prispôsobuje úlohy odpovediam žiaka. Chatboty generatívnej UI v porovnaní s ním preukázali väčšie účinky na vedomosti a porozumenie.
AI Pioneers		Rámec, ktorý rozširuje DigCompEdu o kompetencie pedagógov špecifické pre UI.
Akt EÚ o UI	akt o UI, nariadenie (EÚ) 2024/1689; angl. EU AI Act	Jednotný súbor pravidiel EÚ pre UI založený na posúdení rizika. Klasifikuje systémy UI podľa rizika, ktoré predstavujú, od zakázaných praktík cez vysokorizikové použitia až po bežné nástroje bez osobitných pravidiel, a vzťahuje sa na verejné aj súkromné organizácie vrátane škôl. Platí od 1. augusta 2024 a jeho uplatňovanie sa postupne zavádza do roku 2027.
Algoritmická transparentnosť	angl. algorithmic transparency	Miera, do akej je možné pochopiť, ako systém UI dospieva k svojim výstupom a kto rozhodol o tom, ako sa správa.
Anonymizácia	angl. anonymisation	Úprava údajov tak, aby už nebolo možné identifikovať osobu, a to ani z kontextu. Vymazanie mien nie je anonymizácia, najmä pri slohových prácach a vzdelávacích denníkoch, ktoré autora prezrádzajú štýlom.
Asistent UI	angl. AI assistant	Nástroj UI, ktorý vykonáva prácu v mene používateľa. Dokáže zmenšiť rozdiely vo výsledkoch práce medzi používateľmi, ale nie rozdiely v ich schopnostiach.
Automatizačná zaujatosť	prílišná dôvera; angl. automation bias	Prijatie návrhu stroja bez jeho nezávislého overenia.

Pojem	Synonymá	Definícia
Automatizované hodnotenie	automatizované bodovanie; angl. automated grading, automated scoring	Používanie softvéru na bodovanie alebo známkovanie prác. Pri certifikačnej skúške sa týka otázok s výberom odpovede.
Automatizované rozhodovanie	angl. automated decision-making	Rozhodnutie založené výlučne na automatizovanom spracovaní, ktoré má na osobu významný vplyv. Známka je takým rozhodnutím; formálne odsúhlasenie návrhu UI sa nepovažuje za rozhodnutie človeka.
Autonómia žiaka	angl. learner agency	Schopnosť žiakov samostatne rozhodovať o svojom učení vrátane používania zdrojov vytvorených UI. Učitelia by ju mali v procesoch podporovaných UI zachovať.
Autorské právo	angl. copyright	Právna ochrana diel. Pri UI výstupy spravidla nie sú chránené autorským právom, no nahrávanie chránených diel do systému UI nepokrýva výnimka na vzdelávacie účely.
B		
Beh kurzu	angl. course run	Konkrétna realizácia kurzu so zapísanými účastníkmi a stanoveným časovým rámcom.
Biometrická kategorizácia	angl. biometric categorisation	Využívanie biometrických údajov na triedenie ľudí s cieľom odvodiť chránené vlastnosti, ako je rasa, politické názory, náboženstvo alebo sexuálna orientácia. Podľa aktu o UI je zakázaná.
Biometrické údaje	angl. biometric data	Údaje o fyzických charakteristikách, ako je tvár alebo hlas. Podľa GDPR patria do osobitnej kategórie osobných údajov a viaceré spôsoby používania UI založené na nich sú v školách zakázané.
C		
Certifikačná cesta	angl. certification pathway	Cesta, prostredníctvom ktorej sa kompetencie overujú a formálne uznávajú, tu ako duálna cesta (Dráha A a Dráha B).
Certifikačná dráha	Dráha A, Dráha B; angl. certification track	Jedna z dvoch vzájomne sa dopĺňajúcich certifikácií: Dráha A – Vyučovanie s podporou UI (S UI) a Dráha B – Gramotnosť v oblasti UI (O UI). Učitelia môžu absolvovať jednu z nich alebo obe.

Pojem	Synonymá	Definícia
Certifikát	angl. certificate	Formálny dokument, ktorý uznáva dosiahnuté kompetencie.
D		
Databáza EÚ	angl. EU database	Register EÚ, do ktorého môžu byť orgány verejnej moci povinné zapísať vysokorizikové systémy UI, ktoré používajú (čl. 49 aktu o UI).
Deepfake		Obrazový, zvukový alebo video obsah vytvorený alebo zmanipulovaný pomocou UI, ktorý pôsobí autenticky. Pri použití na vyučovaní musí byť označený (čl. 50 ods. 4 aktu o UI).
Detektor UI	angl. AI detector	Softvér, ktorý tvrdí, že dokáže rozpoznať text napísaný strojom. V skutočnosti meria predvídateľnosť textu.
Deterministický	angl. deterministic	Vždy poskytujúci presne ten istý výsledok z rovnakých východiskových hodnôt.
Diagnostické údaje	telemetria; angl. diagnostic data	Technické údaje, ktoré poskytovateľ zhromažďuje o používaní svojej služby. Ako dlho sa uchovávajú, je otázkou ochrany osobných údajov.
DigCompEdu		Európsky rámec digitálnych kompetencií pedagógov. Poskytuje pedagogickú štruktúru (horizontálnu dimenziu) rámca DUAL.AI.TEACHer.
Digitálna suverenita	angl. digital sovereignty	Kontrola nad vlastnými údajmi, infraštruktúrou a technologickými rozhodnutiami. Vlastná platforma automaticky neznamená väčšiu kontrolu, preto playbook odporúča používať tento pojem opatrne.
Digitálny hub	angl. digital hub	Centrálna online platforma, ktorá združuje zdroje projektu, kurzy a výmenu v rámci komunity.
Digitálny odznak	otvorený digitálny odznak; angl. digital badge	Zdieľateľná digitálna forma certifikátu alebo mikrocertifikátu.
Dimenzia	angl. dimension	Jedna zo širokých oblastí, na ktoré je rámec rozdelený, pričom každá združuje kompetencie, ktoré k sebe v praxi patria.
E		

Pojem	Synonymá	Definícia
Efekt novosti	angl. novelty effect	Dočasný pozitívny účinok len preto, že je niečo nové. Môže skresľovať (nadhodnocovať) výsledky krátkodobých štúdií.
Efekt zosilnenia	zosilnenie vs. vyrovnávanie; angl. amplification effect	UI má tendenciu existujúce rozdiely prehlbovať. Vyrovnáva ich len vtedy, keď sú súčasne splnené tri podmienky: zabezpečený prístup, nástroj navrhnutý na učenie, a nie na poskytovanie odpovedí, a učiteľ, ktorý jeho používanie podporuje.
EntreComp		Európsky rámec kompetencií v oblasti podnikavosti. Do rámca prispel oblasťami tvorivosti a inovácie.
ESCO		Európska klasifikácia zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolaní. Certifikácia je s ňou zosúladená.
Etická dimenzia	angl. ethical dimension	Dimenzia, ktorá sa zaoberá etickými otázkami súvisiacimi s používaním UI vo vyučovaní a učení.
Etika UI	angl. ethics of AI	Etické princípy, predpisy, inštitucionálne politiky a praktické usmernenia upravujúce používanie UI, ktorým učitelia musia rozumieť a ktoré musia uplatňovať. Prierezový aspekt vertikálnej dimenzie.
Europass		Platforma EÚ, prostredníctvom ktorej možno zdieľať digitálne certifikáty a tretie inštitúcie si môžu overiť ich platnosť.
Európsky kvalifikačný rámec	EKR; angl. European Qualifications Framework (EQF)	Referenčný rámec EÚ, ktorý umožňuje porovnávať kvalifikácie naprieč krajinami. Certifikácia je s ním zosúladená.
Európsky rámec	angl. European framework	Referenčný rámec, ktorý poskytuje štandardizované vymedzenia kompetencií na európskej úrovni.
F		
Faktické vedomosti	angl. factual knowledge	Vedomosti o faktoch a pojmoch. Tútori UI môžu podporiť ich osvojovanie.
Falošne pozitívny výsledok	angl. false positive	Správna, poctivá práca nesprávne označená ako podvod. Chyba, ktorá poškodzuje žiakov.

Pojem	Synonymá	Definícia
Filter obsahu	angl. content filter	Automatický mechanizmus, ktorý blokuje alebo upravuje obsah, ktorý poskytovateľ považuje za nevhodný. Jeho kritériá často nie sú zverejnené.
G		
Gamifikácia	angl. gamification	Využívanie herných prvkov vo vyučovaní. Používanie UI na gamifikáciu prinieslo príliš malý prínos na to, aby sa dal považovať za preukázaný.
GDPR	všeobecné nariadenie o ochrane údajov, nariadenie (EÚ) 2016/679	Právny predpis EÚ o ochrane osobných údajov. Kým akt o UI sa pýta, či a ako sa systém UI smie používať, GDPR sa pýta, či sa konkrétne údaje o konkrétnej osobe smú spracúvať konkrétnym spôsobom.
Generatívna UI	GenAI; angl. generative AI	UI, ktorá na základe promptu vytvára nový text, obrázky alebo iný obsah.
Generátor obrázkov z textu	generátor obrázkov; angl. text-to-image generator	Generatívna UI, ktorá vytvára obrázky na základe písomného promptu. To, čo zobrazí, závisí od jej trénovacích dát a od úprav, ktoré urobil jej poskytovateľ.
Generovanie kódu	angl. code generation	Písanie programového kódu pomocou UI. Začiatočníci by sa mu mali vyhnúť, pretože ešte nedokážu posúdiť, či je kód správny.
Gramotnosť v oblasti UI	AI gramotnosť; angl. AI literacy	Porozumenie konceptom UI, jej možnostiam, obmedzeniam a zodpovednému používaniu. Podľa čl. 4 aktu o UI musia školy podporovať jej rozvoj u zamestnancov, ktorí UI používajú (záväzné od 2. februára 2025); nie je predpísaná žiadna konkrétna úroveň, certifikát ani forma. Zároveň názov certifikačnej Dráhy B.
H		
Halucinácia	angl. hallucination	Plynulá, sebavedomá a nepravdivá. Nejde o chybu čakajúcu na opravu, ale o dôsledok spôsobu, akým tieto systémy generujú text.
Hodnotiaca aktivita	angl. assessment activity	Aktivita, ktorá slúži na posúdenie, či sa dosiahli vzdelávacie výstupy.
Hodnotiace kritérium	angl. assessment criterion	Pravidlo alebo meradlo, podľa ktorého sa posudzuje, či sa dosiahol vzdelávací výstup.

Pojem	Synonymá	Definícia
Horizontálna dimenzia	pedagogická dimenzia; angl. horizontal dimension	Šesť oblastí vyučovacej praxe v rámci DUAL.AI.TEACHer, prevzatých z DigCompEdu: Profesijné zapojenie, Digitálne zdroje, Vyučovanie a učenie, Hodnotenie, Posilnenie postavenia žiakov a Podpora digitálnej kompetencie (UI) žiakov.
Hosťovanie údajov	angl. data hosting	Miesto, kde sa údaje ukladajú a spracúvajú, napr. na európskych serveroch alebo mimo EÚ. Údaje, ktoré opúšťajú EÚ, potrebujú záruku.
Ch		
Chatbot UI	chatbot; angl. AI chatbot	Program, ktorý komunikuje v prirodzenom jazyku, dnes zvyčajne na základe veľkého jazykového modelu.
Chatové rozhranie LLM	chatový asistent UI; angl. LLM chat interface	Chatové okno v prehliadači, prostredníctvom ktorého používatelia pracujú s veľkým jazykovým modelom.
I		
ICEP	Institute of European Certification of Personnel	Akreditovaný certifikačný orgán (ISO 17024), ktorý prevádzkuje certifikačnú platformu a skúšku a vedie záznamy o certifikácii.
Inkluzívna dimenzia	angl. inclusion dimension	Dimenzia zameraná na prístupnosť, rovnosť a inklúziu vo vyučovaní a učení s podporou UI.
Inteligentný tútorský systém	angl. intelligent tutoring system (ITS)	Osvedčený vzdelávací softvér, ktorý vedie žiakov pomocou prispôsobených úloh a spätnej väzby.
Iteratívne promptovanie	spresňovanie promptu; angl. iterative prompting	Zlepšovanie výstupu UI v niekoľkých kolách namiesto spoliehania sa na jediný prompt: stanoviť cieľ, zadať prompt, posúdiť výstup, spresniť a overiť.
J		
Jednorazový prompt	angl. one-shot prompt, single prompt	Prompt odoslaný raz, bez spresňovania alebo nadväzujúcich otázok. (V technickom význame môže tento pojem označovať aj prompt obsahujúci jeden vyriešený príklad.)
K		

Pojem	Synonymá	Definícia
Klasifikácia obrázkov	klasifikátor obrázkov; angl. image classification	Úloha UI, pri ktorej model po natrénovaní na príkladoch triedi obrázky do kategórií (napr. papier, plast, iné) a potom sa testuje na nových predmetoch.
Kľúčová kompetencia	angl. core competency	Jedna z 18 kompetencií rámca DUAL.AI.TEACHer, z ktorých každá leží na priesečníku pedagogickej oblasti a aspektu UI.
Kód kompetencie	kód vzdelávacieho cieľa; angl. competence code	Označenie vzdelávacieho cieľa, napr. AF-TL-2b: aspekt UI (HM, EI, AF) – pedagogická oblasť (PE, DR, TL, A, EL, FC) – úroveň progresie (1 – 3) a cieľ (a – c).
Kognitívne odľahčenie	angl. cognitive offloading	Odovzdanie duševnej práce niečomu mimo vlastnej hlavy. Je užitočné, keď sú vedomosti už zvládnuté, a škodlivé, keď sa ešte len formujú.
Kompetencia	angl. competence, competency	To, čo učiteľ vie, dokáže a je ochotný robiť, opísané tak, aby sa to dalo naučiť a overiť.
Kompetencia učiteľa v oblasti UI	angl. teacher AI competence	Vedomosti, zručnosti a postoje učiteľov potrebné na vyučovanie s UI a o UI, štruktúrované v rámci DUAL.AI.TEACHer.
Kontinuálne profesijné vzdelávanie	ďalšie vzdelávanie učiteľov; angl. continuing professional development (CPD)	Profesijné vzdelávanie učiteľov, ktorí už pôsobia v školách. Fáza 6 plánu postupu z neho robí štruktúrovanú ponuku so skladateľnými mikrocertifikátmi.
Kurz	angl. course	Štruktúrovaný súbor vzdelávacích modulov, ktorý poskytuje ucelenú vzdelávaciu skúsenosť.
Kyborgské písanie	angl. cyborg writing	Písanie, pri ktorom UI myslenie pisateľa rozširuje, a nie nahrádza, pričom žiaci označujú, ktoré časti sú ich vlastné.
L		
Ladenie modelu	dolaďovanie modelu, bezpečnostný tréning; angl. tuning	Úpravy, ktoré poskytovateľ robí po úvodnom trénovaní, aby usmernil, čo systém zobrazuje alebo hovorí, napríklad aby bol bezpečnejší, spravodlivejší alebo rozmanitejší. Ladenie nie je vo výstupe viditeľné, nemusí fungovať a môže sa zmeniť bez upozornenia.
Licencia	angl. licence	

Pojem	Synonymá	Definícia
Lokálne nainštalovaný model	lokálne hostovaný model; angl. locally installed model	Jazykový model, ktorý beží na vlastnom zariadení alebo serveri školy. Je alternatívou, keď je prístup na internet v škole obmedzený.
Ľudský dohľad	angl. human oversight	Požiadavka, aby na vysokorizikový systém UI dohliadali kompetentní, vyškolení a oprávnení ľudia, ktorí poznajú jeho obmedzenia a môžu jeho výstup ignorovať alebo zvrátiť. Dohľad bez odbornosti nie je dohľadom.
M		
Matúšov efekt	angl. Matthew effect	Najviac získajú tí, ktorí už majú výhody: „kto má, tomu bude dané“.
Metaanalýza	prehľadová štúdia; angl. meta-analysis	Štúdia, ktorá spája výsledky mnohých samostatných štúdií zameraných na tú istú otázku.
Mikrocertifikát	angl. micro-credential	Menší certifikát pokrývajúci jednu cielenú skupinu kompetencií namiesto celej certifikačnej cesty; mikrocertifikáty možno skladať do väčších kvalifikácií.
Model UI	angl. AI model	Natrénované jadro systému UI, ktoré zo vstupov generuje výstupy.
Model vyučovania	angl. teaching model	Pedagogický prístup, ktorý určuje, ako sú vyučovanie a učenie štruktúrované, vrátane úlohy UI.
N		
Nadmerné spoliehanie sa	prílišná dôvera; angl. overreliance	Dôvera vo výstupy UI väčšia, než si zaslúžia, napríklad prijatie nesprávnych známok alebo spätnej väzby. Učitelia, ktorí používajú vysokorizikovú UI, si naň musia aktívne dávať pozor.
Nasadzujúci subjekt	angl. deployer	Organizácia, ktorá systém UI zavádza a kontroluje, zvyčajne škola alebo zriaďovateľ. Učiteľ, ktorý nástroj používa podľa pokynov školy, spravidla nie je samostatným nasadzujúcim subjektom.
Nástroj UI	angl. AI tool	Akákoľvek aplikácia, ktorá využíva UI na podporu nejakej úlohy.
Necielené získavanie údajov	scraping; angl. untargeted scraping	Automatizovaný hromadný zber obrázkov z internetu alebo zo záznamov kamerových systémov bez konkrétneho účelu alebo konkrétnej osoby.

Pojem	Synonymá	Definícia
O		
Oblasť kompetencií	angl. competence domain, competence area	Skupina súvisiacich kompetencií v rámci rámca kompetencií.
Obsahová jednotka	angl. content unit	Najmenšia opakovane použiteľná vzdelávacia zložka, ktorá sa používa v rámci plánov vyučovacích hodín a modulov.
Obstarávanie	rozhodnutie o nákupe; angl. procurement	Proces, ktorým škola alebo zriaďovateľ vyberá a nakupuje nástroje UI. Práve tu sa zabezpečujú spoľahlivé obmedzenia a zmluvné záruky, a preto zodpovednosť nesie obstarávanie, nie jednotlivý učiteľ.
Ochrana osobných údajov	angl. data protection	Právna ochrana osobných údajov. Nosný základ práva v oblasti UI, ktorý platil odjakživa; v EÚ predovšetkým GDPR.
Ochranné mantinely	angl. guardrails	Obmedzenia zabudované do systému, aby myslenie podporoval namiesto toho, aby ho nahrádzal.
Online skúška	angl. online exam	Formálne, štruktúrované hodnotenie realizované online ako súčasť procesu hodnotenia.
Operátor	angl. operator	Sloveso, okolo ktorého je vystavaný vzdelávací cieľ (napr. rozpoznať, implementovať, kriticky posúdiť). Ukazuje, čo sa od učiteľa na danej úrovni očakáva, a robí cieľ pozorovateľným.
Orgán dohľadu nad trhom	angl. market surveillance authority	Vnútroštátny orgán, ktorý presadzuje akt o UI. Ktokoľvek vrátane učiteľov, žiakov a rodičov mu môže podať sťažnosť (čl. 85 aktu o UI).
Osobitná kategória osobných údajov	angl. special category data	Osobné údaje, ktoré potrebujú zvýšenú ochranu, napríklad údaje o zdraví, zdravotnom postihnutí, biometrické údaje alebo údaje odhaľujúce etnický pôvod či náboženstvo (čl. 9 GDPR). Bez osobitnej výnimky sú v zásade vylúčené.
Osobné údaje	angl. personal data	Akékoľvek informácie o identifikovateľnej osobe, napr. mená, školské e-mailové adresy, práce žiakov, zvukové nahrávky, fotografie, známky, dochádzka a údaje o pokroku v učení. Údaje zostávajú osobnými, ak možno osobu identifikovať z kontextu.

Pojem	Synonymá	Definícia
Otvorený model	otvorený model UI; angl. open model	Model UI, ktorého zložky sú voľne dostupné, na rozdiel od proprietárnych firemných modelov. Odporúča sa ako súčasť verejne financovaného, spravodlivého prístupu k UI.
Otvorený vzdelávací zdroj (OER)	OER; angl. open educational resource	Vyučovací a vzdelávací materiál zverejnený pod otvorenou licenciou, ktorá umožňuje jeho bezplatné používanie, úpravy a zdieľanie.
P		
Pedagogický rámec	angl. pedagogical framework	Štruktúrovaný súbor pedagogických princípov a prístupov, ktoré usmerňujú navrhovanie vyučovania a učenia.
Pedagogický rámec kompetencií v oblasti UI	rámec kompetencií DUAL.AI.TEACHer; angl. AI Pedagogical Competency Framework	Štruktúra, ktorá triedi kompetencie učiteľov súvisiace s UI do dimenzií a úrovní a prepája ich s výstupmi a hodnotením, pričom zosúlaďuje pedagogické, etické a technické aspekty.
Personalizácia	personalizácia pomocou UI; angl. personalisation	Prispôsobovanie zdrojov, úloh alebo podpory jednotlivým žiakom pomocou UI. Môže podporiť inklúziu, no nesie aj riziká nerovnosti, zneužitia údajov a vylúčenia.
Plán postupu integrácie	angl. integration roadmap	Postupná cesta, ktorou učiteľ alebo inštitúcia prechádza od prvého kontaktu s UI až po ustálenú prax; v DUAL.AI.TEACHer má deväť fáz.
Plán vyučovacej hodiny	angl. lesson plan	Podrobný plán vyučovacej hodiny vrátane cieľov, aktivít a začlenenia nástrojov UI.
Platforma MOOC	angl. MOOC platform	Digitálna platforma, ktorá slúži na poskytovanie kurzov, správu účastníkov a hosťovanie vzdelávacieho obsahu.
Playbook		Štruktúrovaná príručka, ktorá pretavuje kompetencie v oblasti UI do vyučovacej praxe prostredníctvom prípadov použitia, pedagogických modelov a vzdelávacích zdrojov.
Poskytovateľ	poskytovateľ UI; angl. provider	Spoločnosť, ktorá vyvíja a ponúka systém UI. Zvyčajne zodpovedá za to, aby používateľov informovala, že komunikujú s UI; keď spracúva údaje pre školu, je podľa GDPR sprostredkovateľom.

Pojem	Synonymá	Definícia
Posúdenie vplyvu na základné práva	angl. fundamental rights impact assessment (FRIA)	Posúdenie, ktoré môžu orgány verejnej moci a organizácie poskytujúce verejné služby musieť vykonať pred použitím vysokorizikovej UI (čl. 27 aktu o UI).
Povinnosť transparentnosti	povinnosť označovania, povinnosť zverejnenia; angl. transparency obligation	Povinnosť podľa čl. 50 aktu o UI informovať ľudí, keď komunikujú s UI, a označovať deepfaky a texty vytvorené UI o záležitostiach verejného záujmu. Obsah, ktorý prešiel ľudskou kontrolou a redakčnou zodpovednosťou, je vyňatý, takže pracovný list skontrolovaný učiteľom označenie nepotrebuje.
Predikčný mechanizmus	pravdepodobnostný výstup; angl. prediction engine	Jazykové modely generujú pravdepodobné pokračovanie textu namiesto toho, aby fakty vyhľadávali v databáze. To vysvetľuje, prečo halucinujú a prečo podobné prompty môžu viesť k rôznym odpovediam.
Predvídateľnosť	angl. predictability	Miera, do akej je formulácia textu očakávateľná. Detektory UI merajú predvídateľnosť, nie strojové autorstvo, preto nesprávne označujú jednoduché texty alebo texty písané v druhom jazyku.
Pregraduálna príprava učiteľov	angl. initial teacher education (ITE), pre-service teacher education	Vysokoškolská príprava budúcich učiteľov.
Prepisovanie promptov	angl. prompt rewriting	Poskytovateľ automaticky zmení prompt používateľa skôr, než ho dostane model, napríklad aby doplnil podrobnosti alebo rozmanitosť. Používateľ zmenu nevidí, takže to, čo napísal, nie je to, na čo sa stroj skutočne pýtal.
Prevádzkovateľ	angl. controller, data controller	Podľa GDPR subjekt zodpovedný za spracúvanie osobných údajov. V školách je to spravidla škola.
Priepasť medzi vedomosťami a konaním	angl. knowledge-action gap	Nameraný rozdiel medzi vedomosťami o UI a skutočnou zmenou spôsobu vyučovania v dôsledku týchto vedomostí.
Prijatie spätnej väzby	angl. feedback uptake, uptake	To, či je spätná väzba prečítaná, pochopená, uplatnená a pochopená natoľko dobre, že žiak to nabudúce zvládne správne bez pomoci. Úzkym miestom je prijatie, nie kvalita spätnej väzby.

Pojem	Synonymá	Definícia
Prípad použitia	angl. use case	Konkrétny scenár, ktorý opisuje, ako sa UI uplatňuje vo vyučovacej praxi.
Prístup zameraný na človeka	angl. human-centred mindset	Hodnoty a postoje, ktoré učitelia potrebujú pri interakcii človeka a UI, aby uprednostnili potreby, úsudok a blaho ľudí. Prierezový aspekt vertikálnej dimenzie.
Proctoring	dozor pri skúške, vzdialený dozor; angl. remote proctoring	Dohľad nad skúškami pomocou softvéru, napríklad cez webkameru. UI, ktorá odhaľuje zakázané správanie počas skúšok, sa považuje za vysokorizikovú; certifikačná skúška využíva vzdialený dozor.
Profilovanie	angl. profiling	Automatizované hodnotenie jednotlivcov s cieľom analyzovať alebo predvídať ich vlastnosti či správanie. Vzdelávací systém UI, ktorý profiluje jednotlivcov, sa vždy považuje za vysokorizikový.
Prompt	zadanie, pokyn	Pokyn, ktorý používateľ zadá systému UI. Jeho formulácia, kontext a obmedzenia ovplyvňujú výstup.
Prompt engineering	promptovanie, tvorba promptov	Písanie účinných promptov ako zručnosť, ktorú sa možno naučiť, napríklad pri plánovaní vyučovania, diferenciácii a hodnotení.
R		
Rámec kompetencií UI pre učiteľov (UNESCO)	angl. UNESCO AI Competency Framework for Teachers	Rámec UNESCO (2024), ktorý vymedzuje princípy, hodnoty, vedomosti a zručnosti, ktoré učitelia potrebujú na etické, efektívne a bezpečné používanie UI. Zdroj vertikálnej dimenzie.
Randomizovaná kontrolovaná štúdia	RCT, kontrolovaná štúdia; angl. randomised controlled trial	Štúdia, v ktorej sú účastníci náhodne rozdelení do skupín, takže rozdiely vo výsledkoch možno pripísať intervencii.
Revidovaná Bloomova taxonómia	angl. revised Bloom's taxonomy	Model, v ktorom sa kognitívne procesy rozvíjajú od zapamätania a porozumenia cez aplikáciu a analýzu až po hodnotenie a tvorbu (Anderson & Krathwohl, 2001). Základ úrovní progresie.
Revízia kódu	revízia kódu s pomocou UI; angl. code review	Žiaci najprv napíšu vlastný kód a potom požiadajú UI o návrhy na zlepšenie namiesto toho, aby za nich napísala riešenie. Návrhy treba kriticky posúdiť.

Pojem	Synonymá	Definícia
Rozhodnutie o primeranosti	angl. adequacy decision	Rozhodnutie EÚ, že krajina mimo EÚ chráni osobné údaje na primeranej úrovni, takže do nej možno údaje prenášať.
Rozpoznávanie emócií	angl. emotion recognition	UI, ktorá tvrdí, že dokáže z biometrických údajov odvodiť pocity alebo zámery, napr. detekcia pozornosti, analýza nálady alebo hodnotenie „zapojenia“ pomocou webkamery. V školách je zakázané od 2. februára 2025, s úzkymi výnimkami zo zdravotných alebo bezpečnostných dôvodov.
Rozpoznávanie reči	angl. speech recognition	Forma UI, pri ktorej sa program snaží rozpoznať vyslovené slová alebo čísla. To, ako dobre funguje, závisí od mikrofónu, od toho, ako zreteľne človek hovorí, a od toho, aké ticho je v miestnosti.
Rozpoznávanie tváre	angl. facial recognition	UI, ktorá identifikuje ľudí podľa tváre, napr. pri kontrole dochádzky alebo dozore pri skúškach. Vytváranie alebo rozširovanie databáz na rozpoznávanie tváre necieleným získavaním (scrapingom) je zakázané.
S		
Scaffolding	podporné lešenie	Štruktúrované vedenie zo strany učiteľa, ktoré žiakom pomáha používať nástroj alebo splniť úlohu, ktorú by sami ešte nezvládli.
Server		Počítač, ktorý ukladá a spracúva údaje pre iných prostredníctvom siete. To, kde sa nachádzajú servery nástroja UI (napr. v EÚ), ovplyvňuje, ktoré pravidlá ochrany osobných údajov sa uplatňujú.
Schéma	angl. schema	Usporiadané vedomosti človeka.
Skladateľnosť	skladateľný; angl. stackability	Možnosť postupne kombinovať mikrocertifikáty tak, aby sa započítali do väčších kvalifikácií.
Sokratovský tútor	angl. Socratic tutor	Chatbot, ktorý má pokyn klásť návodné otázky namiesto poskytovania odpovedí. Ak je nastavený len promptom, v dlhších rozhovoroch má tendenciu vracať sa k poskytovaniu odpovedí, preto musia byť spoľahlivé obmedzenia zabudované priamo do systému.

Pojem	Synonymá	Definícia
Spravodlivosť	nediskriminácia; angl. fairness	Princíp, že UI a jej používanie nesmú systematicky znevýhodňovať ľudí, napr. keď detektory UI nesprávne označujú texty pisateľov, pre ktorých jazyk nie je materinský.
Sprostredkovateľ	angl. processor, data processor	Podľa GDPR subjekt, ktorý spracúva osobné údaje v mene prevádzkovateľa a výlučne podľa jeho pokynov, napríklad poskytovateľ UI.
Stiahnutie článku	angl. retraction	Oficiálne stiahnutie publikovaného článku časopisom. Článok zostáva viditeľný s označením „RETRACTED“, aby to každý, kto ho citoval, mohol rozpoznať.
Stochastický	náhodný; angl. stochastic	Podliehajúci náhode, takže rovnaké nastavenia môžu viesť k rôznym výsledkom.
Strata odbornosti	angl. deskilling	Pomalé oslabovanie odbornej spôsobilosti, keď nástroj preberá prácu, prostredníctvom ktorej sa táto spôsobilosť udržiava.
Strategické usmernenie	angl. policy guideline	Dokument na úrovni politík, ktorý usmerňuje rozvoj kompetencií a vyučovacích postupov.
Strojové učenie	ML; angl. machine learning	Prístup, pri ktorom sa systém UI učí vzory z príkladov, ktoré dostane, namiesto toho, aby sa riadil ručne napísanými pravidlami. Ak sú príklady príliš podobné, neúplné alebo zle zvolené, model prináša neočakávané výsledky.
Súlad s predpismi pri používaní UI	používanie UI v súlade s predpismi; angl. AI compliance	Používanie UI v súlade s právom na ochranu osobných údajov, aktom o UI, autorským právom a predpismi o skúškach. Súlad s predpismi používanie UI umožňuje, nie mu bráni.
Š		
Šírenie inovácií	angl. diffusion of innovations	Teória o tom, ako sa inovácie šíria: ľahšie sa prijímajú, keď si ich možno vyskúšať (vyskúšateľnosť) a vidieť v praxi (pozorovateľnosť).
Školské prostredie UI	preverená platforma; angl. school AI environment	Štátom poskytovaná, preverená platforma UI pre školy s vyjednanými zmluvami, ktorá sa ponúka namiesto toho, aby sa učitelia sami registrovali do bezplatných nástrojov.

Pojem	Synonymá	Definícia
Štandardné zmluvné doložky	angl. standard contractual clauses (SCCs)	Zmluvné podmienky schválené EÚ, ktoré chránia osobné údaje prenášané mimo EÚ, ak neexistuje rozhodnutie o primeranosti.
Štruktúrovaný prompt	angl. structured prompt	Prompt, ktorý určuje viac než len tému, napríklad publikum, účel, kontext, jazykovú úroveň, tón, vek žiakov, vzdelávací cieľ, trvanie a očakávaný výstup. Poskytuje väčšiu kontrolu nad výsledkom, no nezaručuje, že bude dobrý.
T		
Technická bezpečnosť	angl. technical safety	Spoľahlivosť a robustnosť systému UI, aby fungoval podľa zámeru a nespôsoboval škodu.
Trénovacie dáta	trénovací materiál, trénovacie príklady; angl. training data	Príklady, z ktorých sa systém UI učí, napríklad milióny obrázkov označených ľuďmi. Skreslenia v tomto materiáli sa prenášajú do výstupov systému a nezmiznú len preto, že sa modely zväčšujú.
Trénovanie na vstupoch používateľov	angl. training on user inputs	Keď poskytovateľ využíva to, čo používatelia napíšu alebo nahrajú, na vlastné účely, najmä na trénovanie svojich modelov. Osobné údaje možno zadávať len vtedy, ak to písomná zmluva vylučuje.
Tretia strana	angl. third party	Spoločnosť, ktorá nie je ani školou, ani vývojárom aplikácie, typicky reklamné alebo analytické spoločnosti, ktoré dostávajú údaje, kým žiak pracuje.
Tútor UI	angl. AI tutor	Systém UI navrhnutý na vysvetľovanie učiva a vedenie žiakov. Môže podporiť osvojovanie faktických vedomostí.
U		
Učiteľ	angl. teacher	Osoba zodpovedná za navrhovanie a realizáciu vyučovacích a vzdelávacích aktivít.
Udržateľná UI	angl. sustainable AI	Vývoj a používanie UI spôsobom, ktorý zohľadňuje jej dlhodobé environmentálne, sociálne a ekonomické dôsledky.
UI	umelá inteligencia; angl. AI (artificial intelligence)	Počítačové systémy, ktoré vykonávajú úlohy spájané s ľudským myslením, napríklad rozpoznávanie vzorov, spracovanie jazyka alebo generovanie obsahu, väčšinou tak, že sa učia z dát.

Pojem	Synonymá	Definícia
Univerzálny dizajn pre učenie	UDL; angl. Universal Design for Learning	Rámec pre inkluzívne navrhovanie vyučovania zamerané na žiaka. Používa sa na posilnenie inkluzívnej dimenzie rámca.
Úroveň progresie	úroveň; angl. progression level	Jedna z troch úrovní, na ktorých je opísaná každá kľúčová kompetencia: Úroveň 1 Orientačné povedomie, Úroveň 2 Reflektívna implementácia (primárny cieľ pre učiteľov) a Úroveň 3 Transformačné líderstvo.
V		
Vedúci pracovník školy	riaditeľ školy; angl. school administrator, school leader, head teacher	Osoba zodpovedná za vedenie školy, napríklad riaditeľ alebo zástupca riaditeľa. Kapitola 5.3 sa obracia priamo na nich.
Veľký jazykový model (LLM)	LLM; angl. large language model	Model UI natrénovaný na veľkom množstve textu, ktorý generuje pravdepodobné pokračovania textu; základ chatbotov. Funguje ako predikčný mechanizmus, nie ako databáza.
Vertikálna dimenzia	dimenzia UI; angl. vertical dimension	Tri aspekty UI v rámci DUAL.AI.TEACHer, prevzaté z rámca UNESCO: Prístup zameraný na človeka, Etika UI a Základy a aplikácie UI.
Vibe coding		Tvorba alebo rozširovanie softvéru tak, že sa v prirodzenom jazyku opíše, čo má robiť, a kód napíše UI. V playbooku žiaci rozširujú existujúcu simuláciu pomocou promptov namiesto programovania od nuly.
Vymyslená citácia	vymyslený zdroj; angl. fabricated citation	Odkaz vytvorený UI na zdroj, ktorý neexistuje. Rozpoznávanie takýchto zdrojov je kľúčovou zručnosťou pri overovaní a jedným z typických znakov nepriznaného použitia UI.
Výnimka na vzdelávacie účely	angl. teaching exception	Výnimka z autorského práva, ktorá učiteľom umožňuje kopírovať obmedzenú časť diela pre svoju triedu. Nevzťahuje sa na nahrávanie chránených diel do systému UI a materiály určené na školské vyučovanie, najmä učebnice, sú z nej vylúčené.
Výpočtové myslenie	algoritmické myslenie; angl. computational thinking	Prístup k problémom spôsobom, ktorý by mohol vykonať počítač, napríklad ich rozloženie na kroky a rozpoznávanie vzorov.

Pojem	Synonymá	Definícia
Vysokorizikový systém UI	vysokoriziková UI; angl. high-risk AI system	Systém UI, ktorý pre svoj zamýšľaný účel podlieha prísnym povinnostiam. Vo vzdelávaní: rozhodovanie o prijatí, hodnotenie výsledkov vzdelávania alebo riadenie učenia, posudzovanie prístupu k stupňom vzdelávania a odhaľovanie zakázaného správania pri skúškach; pri zamestnancoch: nábor, povýšenie, prideľovanie úloh a hodnotenie výkonu. Povinnosti sa uplatňujú od 2. decembra 2027.
Vysokoškolskí pedagógovia	angl. university faculty	Zamestnanci vysokých škôl, ktorí sa podieľajú na príprave učiteľov; jedna z cieľových skupín playbooku.
Vysokoškolský učiteľ v príprave učiteľov	angl. teacher educator	Akademickí pracovníci, ktorí vyučujú v pregraduálnej príprave učiteľov. Budovanie ich kapacít je fázou 3 plánu postupu.
Vysvetliteľnosť	vysvetlenie UI; angl. explainability	Schopnosť systému UI ukázať, ako dospel k svojmu výstupu. Vysvetlenia spoľahlivo nebránia prílišnej dôvere; príliš technické alebo príliš zjednodušené vysvetlenia môžu neopodstatnenú dôveru dokonca zvýšiť.
Vyučovanie o UI	učenie sa O UI; angl. teaching about AI	Urobiť zo samotnej UI predmet vyučovacej hodiny, aby žiaci pochopili, ako funguje a kde zlyháva.
Vyučovanie s UI	učenie sa S UI; angl. teaching with AI	Používanie UI ako nástroja pre vlastnú vyučovaciu prácu, od plánovania až po spätnú väzbu.
Vzdelávací modul	angl. training module	Štruktúrovaná vzdelávacia jednotka, ktorá rozvíja kompetencie prostredníctvom vzdelávacích aktivít a materiálov.
Vzdelávací výstup	angl. learning outcome	Merateľné vyjadrenie toho, čo by mal žiak vedieť alebo dokázať.
Vzdelávacia jednotka	angl. learning unit	Konkrétna vzdelávacia aktivita, ktorú žiak vykonáva v rámci modulu.
Z		
Zakázané praktiky UI	angl. prohibited AI practices	Osem spôsobov použitia UI, ktoré akt o UI (čl. 5) od 2. februára 2025 úplne zakazuje. Štyri sa týkajú škôl: rozpoznávanie emócií, zneužívanie zraniteľností, databázy na rozpoznávanie tváre vytvorené necieleným získavaním a biometrická kategorizácia.

Pojem	Synonymá	Definícia
Základy a aplikácie UI	angl. AI foundations and applications	Pojmové znalosti a prenositeľné zručnosti potrebné na pochopenie fungovania UI a na výber, používanie a prispôsobovanie nástrojov UI. Obsahovo špecifický aspekt vertikálnej dimenzie.
Zaujatosť	skreslenie; angl. bias	Skreslenia zdedené z materiálu, z ktorého sa systém učil, ktoré sa nedajú spoľahlivo znížiť len zväčšením systému.
Záznamy (logy)	angl. logs	Záznamy automaticky generované systémom UI. Nasadzujúce subjekty vysokorizikových systémov ich musia uchovávať najmenej šesť mesiacov, ak majú záznamy pod kontrolou.
Zmluva o spracúvaní osobných údajov	sprostredkovateľská zmluva; angl. data processing agreement (DPA)	Písomná zmluva medzi školou a poskytovateľom, ktorá stanovuje, ako môže poskytovateľ narábať s osobnými údajmi (čl. 28 GDPR). Praktický test: vylučuje trénovanie na vašich vstupoch?
Zodpovednosť	angl. accountability	Povinnosť zodpovedať sa za rozhodnutia o používaní UI a za ich dôsledky. Zodpovednosť zostáva na ľuďoch a inštitúciách, nikdy nie na systéme.
Ž		
Žiak	učiaci sa; angl. learner	Jednotlivec, ktorý sa zúčastňuje na vzdelávacích aktivitách s cieľom získať vedomosti, zručnosti alebo kompetencie.